

"תיקון קוראים" ו"פנינים" חדשים, בעקבות "אמת המים" ... (2)

במאמרינו הפעם, נמשיך אי"ה במעקב אחר שתי מגילות יוחסין, אשר ריבוי ההעתקות ממקור אחד למשנהו, הרחיקו את הדברים מכפי שנמסרו ב"מקור" הראשון, וגרמו לשיבושי יוחסין.

תחילה נערוך בס"ד את יחוסו של הגה"ק **רבי פינחס אליהו רוטנברג זי"ע** אב"ד דק"ק פילץ, אשר אותו "ניתקו" בשוגג בספרי היוחסין מאילן צאצאיו של זקינו **הרבי ר' העשיל מקראקא זי"ע**, ו"לקחו" ממנו את הסבא הגדול, יחד עם כמה נוספים מזקני משפחת בית אבותיו...

לאחר מכן, נערוך הוספות והשלמות לנשוא המאמר הראשון, ונפרוש כאן פרקי יוחסין נוספים בבירור שושלת היוחסין של הגאון **רבי יעקב מאיר בידרמן מווארשא**, ש"יחוסו" אותו בטעות כצאצא של **הרבי ר' העשיל מקראקא זי"ע** ובכך העניקו לו סבא חדש...

* * *

לכל השולחים תגובות, הארות והערות, בירורים, "מגילות יוחסין", וכיוצא בזה. אנא כתבו באותיות ברורות וגדולות. לא נוכל להתייחס למכתבים הנשלחים ללא שם מלא, ומספר טלפון. מספר הפקס והדוא"ל שלנו מופיעים בצידי היריעה הראשונה של המדור. שימו לב לשינוי כתובת הדוא"ל אשר היא מעתה: 0765104905@bezeqint.net.

אנא, פרטו נתונים רבים ככל האפשר של האישים המופיעים בשלשלת היחס, שמות מלאים, משפחה, פרטי, תאריכי לידה, פטירה, שם הורים, בן/בת זוג, צאצאים, עיסוק, מקום מגורים, ועוד - ככל היותר מהידוע לכם. הדבר מקל על אימות הנתונים, וחוסך חיפושים מיותרים.

ומענה לשאלת רבים: אין מן הצורך לשלוח כמה פעמים. חזקה על הדוא"ל, או הפקס, שעושים את שליחותם כראוי. אלא שאיננו מסוגלים ואיננו יכולים להתייחס לכל פניה ופניה תיכף ומיד. נשתדל בעהשי"ת להתייחס לכל הפונים לפי העת והזמן העומד לרשותנו, ובעת הצורך אף נשתדל אנו ליצור עמכם קשר.

[לשואלים אודות המשך פרקי היוחסין של משפחת **מרן ה"חתם סופר" זי"ע**. אכן, יש עמנו מאמרים נוספים העומדים לקראת פירסום בע"ה, אלא שמפאת שינויים שנאלצנו לערוך בחקר שושלת היוחסין בעקבות חידושי יוחסין שהגיעו אלינו ממש לאחרונה ממקורות חדשים ואוטנטיים, אנו עורכים אותם מחדש ובא יבואו ברינה בע"ה במאמרים מחודשים בבא העת אי"ה].

פרק שלישי

ליחוסו של הרה"ק רבי פינחס אליהו מפילץ זי"ע

א

יחוס אבותיו ומשפחת חותנו של הרב הקדוש רבי פינטשע פילצער זי"ע

הפעם, לא נלאה את הקוראים בשיבושים הרבים שנפלו ביחוס משפחת חותנו של אחד מענקי חסידי פולין, מאריות חבורת פשיסחא וקאצק, איש קדוש ומופלא - הרה"ק **רבי פינחס אליהו רוטנברג מפילץ - הנודע בהערצת קודש בקרב חסידי עליון הקדמונים - בשם: רבי פינטשע פילצער זי"ע**.

והנה, בעבר, כבר הקדשנו כמה מפרקי "ויתילדו" ליחוס משפחת אבותיו, ועתה נעלה כאן אך בקצרה: **רבי פינחס אליהו רוטנברג - אב"ד דק"ק פילץ**, הוא בנו של **רבי יעקב יוסף רוטנברג מאפטא - אחיו של בעל ה"חידושי**

הרי"ם זי"ע שהעריצו ביותר, [פעם אחת התאכסן עם אחיו בעל החידושי הרי"ם באכסניא אחת, ואירע שם שאלה ושאלו את החידושי הרי"ם ז"ל, וענה בזה"ל: אם אחי ר' יוסילי הוא בכאן, תשאלו אותו ויפסוק את הדין, ויש לסמוך עליו להלכה ולמעשה בכל ארבעה חלקי השלחן ערוך". ספר "אמת ליעקב חסד לאברהם"], והוא בנו של **רבי ישראל רוטנבורג - אב"ד ור"מ דק"ק גור ומגינישוב**, שהיה בנו של **רבי מרדכי רוטנבורג - אב"ד דק"ק מגנישוב וזעליחוב**, בנו של **רבי יצחק רוטנבורג - אב"ד דק"ק ריטשוואל**, שהיה מבני בניו של **רבינו מאיר ב"ר ברוך - המהר"ם מרוטנבורג** זי"ע.

* * *

בפרק דנן, נתמקד עתה הפעם אך ורק בשושלת היוחסין של חותנו של **רבי פינטשע** זי"ע, באילן יוחסין אשר נערך על ידי מעתיקי יוחסין רבים, וזאת, מאחר שרבו המשפחות הנמנים עם צאצאי חותנו, [מהמפורסמים שבהם, משפחות: **מרגליות, רושגולד, גולדקנופף, וקעניג** - צאצאי הגה"ק **רבי אברהם צבי מרגליות בעל ה"קרון אורה" מגלוסק** זי"ע. וכן משפחות רבות נמנים עם צאצאי **ר' פינטשע** עצמו, כמשפחת **זייברט** ועוד].

אלא שכדרכם של רוב רובם של מעתיקי היוחסין, אשר אינם טורחים לעקוב אחר "אמת המים" העוברת תחת "אילנות היוחסין", וכפי שהרחבנו בפתיחה למאמר הקודם, וכל דבריהם אינם אלא "העתקה אחר העתקה" - בבחינת "ליקוטי בתר ליקוטי", וכאשר המטרה אינו אלא ללקט ולקבץ ככל היותר, הרי שששים ושמונים המה כמוצא שלל רב על כל רמז או ספק יחוס שנמצא באיזה מגילת יוחסין, ויוצרים מגילות חדשות אשר הטעויות עם הוודאיות מעורבין בהן זו בזו, ובבוא הימים כאשר נוצרים גירסאות אין סוף, או אז מקשים ומיישבים, מתקנים ומוסיפים, וכל זאת במקום הדבר הפשוט - לפתוח את המקור ולעיין שם!!!

כך גם ארע ליחוס משפחת חותנו של **רבי פינחס אליהו מפילץ** זי"ע, אשר רבו כמו רבו הטעויות והשיבושים, ומשום כך אין מן הענין להעתיקים. אך זאת נציין, אשר במגילת היוחסין שנערך בראש הספר "קרון אורה" הנ"ל, נשמט ענף שלם ממשפחה מיוחסת זו, המסתעפת ועולה למעלה עד משפחת **הרבי ר' העשיל מקראקא** זי"ע.

אף אנו, משיקשנו לערוך את מגילת היוחסין לכמה משפחות מצאצאי **הרב מגלוסק** הנ"ל, נתבקשנו להצמד למגילה זו, ובצדק מבחינתם, כאשר מדברי עורך המגילה נשמע שהמגילה נסדרה ונערכה על פי מקורות מהימנים שהוא מציין שם את שמותיהם. ומאחר שהוא השמיט את הענף הנ"ל, היה מובן לנו שהמחבר מצא ביחוס זה איזו "פירכא" או "ריעותא", ולכן השמיטו אותו בכוונה תחילה, וכך רשמנו גם אנו. [ראה: "שמח תשמח" - **מגילת יוחסין למשפחת רושגולד**], ו"למטה יהודה" - **מגילת יוחסין למשפחת גולדקנופף**, שערנו בס"ד. במגילות היוחסין המאוחרים יותר שערנו לאחר מכן, כבר כתבנו כפי הנוסח המתוקן והמדויק בס"ד].

ברם, לאחר שניסינו להתעמק שוב ושוב במקורותינו, לא זכינו להבין מדוע נשמט שם יחוס זה, ולא עוד, אלא שהוא הכניס שם הרבה ענפים אחרים שגויים ומשובשים. [ראה לדוגמא את מה שרשמנו במאמרי "ויתילדו" ליחוס משפחת "מרגליות", אודות היחוס של **רבי אריה לייבוש מסטאניסלב** וחתנו **בעל ה"מאיר נתיבים** זי"ע עד ה"חכם צבי" והרבי **ר' העשיל מקראקא** זי"ע, אשר הוכחנו שם שכולם מופרכים מעיקרם].

* * *

אלא שהפעם איננו צריכים להרחיק לכת, מאחר שחותנו של **רבי פינחס אליהו** עצמו ערך לפנינו שלחן ערוך, שבו העלה בסדר מופת את כל שלשלת יחוסו למעלה בקודש. אלא שכנראה שלא ידענו לקרוא אותו נכון, לאחר שהדברים נכתבו ללא ניקוד ופיסוק...

ב

הרב מפאטשינוב שלא שימש מעולם בנזר הרבנות

בשלב זה, שומה עלינו - ראשית לכל - להקדיש שורות שתיים שהן ארבע ליקר ערכו וגודל תפארתו של החותן הגדול, ה"ה **רבי אלעזר פאטשינאווסקי** - מי שנודע בדורו לקדוש עליון, ולגאון מופלג בתורה ובהלכה, וזכה ל"תורה וגדולה במקום אחד", והיה גביר אדיר.

הרה"ק **הרבי ר' בונם מפרשיחא זי"ע** העריצו ביותר, ואמר עליו: **"ער האט א פינק אין הימעל"**... [= יש לו ניצוץ בשמים], כפי שהעיד על כך חתנו הנ"ל, [ראה "בית צדיקים" מאת הגאון **רבי צבי יחזקאל מיכלזאהן מפלונסק**, שנדפס בסוף הספר "נפלאות היהודי", ווארשא תר"צ, עמוד נ"ג הערה י"ז].

"בן אחר בן" היה ר' אלעזר לשלשלת רבני **"פאטשינוב"**. למרות שהוא עצמו לא אבה לקבל את עול הרבנות על שכמו, אם כי נתבקש לכך - מאחר שהיה ראוי לזה, וסירב לקבל את הצעת "כתב הרבנות" שנשלחה אליו על ידי קהילת פאטשינוב שביקשה ממנו למלא את מקום אביו, בנמקו שאין הוא זקוק לכך בהיותו נגיד... בכל זאת נישא שמו בהערצה בפי הבריות שכינوهו: **"דער פאטשינווער רב"** - **הרב מפאטשינוב**.

* * *

בזיווגו הראשון היה ר' אלעזר חתנו של הגאון הקדוש המפורסם **רבי צבי הירש אב"ד דק"ק רישא בעל ה"גאון צבי"** זי"ע [אשר על יחוסו ויחוס אחיו בעל ה"לשון הזהב" הרחבנו בעבר ב"ויתילדו"], אולם בתו הרבנית מ' דבורה הנ"ל - זוגתו של **רבי פינטשע פילטצער** זי"ע, נולדה לאביה מזוגתו השניה - שאין אנו יודעים לעת עתה את שמה ואת שם הוריה, מלבד זאת שהיא מיוחסת לבעל ה"בית שמואל" זי"ע - וכפי שנראה בהמשך בע"ה.

[ובהקשר לכך, ראה הערת העורך בהסכמת **הרב מפילץ** לביאורו של **רבי מרדכי זאב מרגליות אבי בעל ה"קרבן אורה"** למדרש תנחומא, "טעם הכמוס עמנו" מדוע השמיט הרב המסכים את התואר "שאר בשרי"].

ג

זכור "ברית אברהם" - הרב מפיעטרקוב זי"ע

מלבד חתנו הגדול - **רבי פינטשע מפילץ זי"ע**, זכה **רבי אלעזר פצינובסקי** לבן קדוש שהאיר את העולם בגאונותו ובקדושתו - ה"ה **בעל ה"ברית אברהם" מפיעטרקוב זי"ע** - **הגאון הקדוש המפורסם בדורו רבי אברהם צבי הירש - אב"ד דק"ק פילץ ופיעטרקוב**. בשלהי הקדמתו הקצרה והנפלאה של האב ר' אלעזר לחיבורו של בנו - שו"ת "ברית אברהם", ערך ר' אלעזר את שלשלת יחוסו מדור לדור עד לגאוני וקדושי ארץ.

* * *

הספר "ברית אברהם" הוכן לדפוס בחיי חיותו, אולם לא נדפס כי אם מיד לאחר פטירתו בדמי ימיו - לאחר שכרע ונפל על משמרתו אחר סאת צרותיו ויסוריו הממושכים שתכפוהו והכריעוהו רח"ל. הספר נדפס על ידי אביו הגדול ר' אלעזר, בבית הדפוס שבעיר דיהרנפורט, בשנת תקע"ט, עם הקדמה משל המחבר ומשל אביו, ובראשו - "הספד" בחרוזים "מאת משפחתו ובית אביו": "אבל כבד על מות נשיא אלקים בתוכינו, ה"ה הגאון הגדול המפורסם פאר הדור, חמדת הזמן תפארת ישורון, כבוד הרב המחבר זצלה"ה".

[כמאה שנה לאחר פטירתו נדפס חיבורו "גופי הלכות" על שבת ופסחים וכתובות - לאדז תרע"א, ונותרו בכתובים חיבוריו: "אפוד הזהב", "מעלת יוחסין" על שו"ע אה"ע, "הלואת חן" על הלכות רבית, דרשות "פעמוני זהב" - ועוד, אשר לא זכינו לאורם. ואגב. בטעות נרשם בכמה ספרי תולדות, שיום פטירת הגאון המחבר חל בחודש אדר, והנכון - כפי שנכתב על מצבתו, שנפטר ביום ו' לחודש אייר שנת תקע"ט].

ד

כתב היוחסין של האב/החותן הגדול

ועתה, הא לך - קורא יקר - שושלת היוחסין בלשונו של האב והחותן - ר' אלעזר - עצמו: **"הלא כה דברי הבא על החתום נאום הק' אלעזר בהגאון מו"ה שלמה בהגאון מו"ה יששכר בעריש בהגאון מו"ה שלמה בהגאון מו"ה יחיאל מיכל בהגאון מו"ה דוד אפטע. ומצד נשותיהם ה"ה אדוני אבי הגאון מו"ה שלמה היה חתן הגביר המפורסם בכל אפסים דרחים ודמוקיר רבן הנקרא בפי כל מה"ר צבי הירש פיעטרקוב. ואביו הגאון מו"ה יששכר בעריש היה חתן ארי שבחבורה הגאון מו"ה שמעון וואלף (שהובא בבית שמואל סימן ט"ז ס"ק ו' בעל**

המחבר ספר כ"ח וכ"ה). ואביו הגאון מו"ה שלמה היה חתן הגאון מוה"ר יששכר בעריש בהגאון רבן של כל בני הגולה מוה"ר יהושע העשיל בהגאון מו"ה יעקב. ואביו הגאון מוה"ר יחיאל מיכל היה חתן הגאון מו"ה אברהם בהגאון מו"ה משה לבוב. והגאון מוה"ר יששכר בעריש בהגאון מוה"ר יהושע העשיל הנ"ל היה חתן הגאון מו"ה מרדכי יאליש. ומוה"ר אברהם במוה"ר משה לבוב הנ"ל היה חתן הגאון המקובל האלקי מו"ה נתן נטע בעל המחבר ספר מגלה עמוקות. ולמעלה מהם קודש קדשים זכותם יעמוד לי לנצח אמן". עכ"ל.

* * *

אכן, הנכתב כאן - ככל הנראה מסורבל מעט... יתכן שעבור מי שאינו מבקאי היוחסין - אכן קל להתבלבל כאן... והראיה לכך, שהרי למרות שהקטע הנ"ל הוא אשר שימש כ"מקור" ליחסו למעלה בקודש, ואין לנו מלבדו כל מקור אחר ליחסו, ובכל זאת רבו בו השיבושים למכביר.

משום כך, לא נותר לנו אלא להוסיף ניקוד ופיסוק, ולהעתיק את הכל בשנית. ולתשומת לבכם - קוראים יקרים, מלבד הפיסוק והמיספור והחלוקה לקטעים, לא הוספנו על דברי ר' אלעזר - אף לא מילה אחת בלבד!!!

* * *

קוראים יקרים, עתה, לאחר קריאת שושלת היוחסין שוב שנית, אין יותר מן הצורך להוסיף אף לא תיבה אחת, ואיננו זקוקים לפענח את שושלת היוחסין. הכל על מקומו יבא בשלום, בבהירות ובדייקנות.

* * *

ובכן - שימו לב למגילת יוחסין ברורה, מפוארת, ומדויקת ביותר:

"הלא כה דברי הבא על החתום,

(1) נאום הק' אלעזר,

(2) בהגאון מו"ה שלמה,

(3) בהגאון מוה"ר יששכר בעריש,

(4) בהגאון מו"ה שלמה,

(5) בהגאון מו"ה יחיאל מיכל,

(6) בהגאון מו"ה דוד אפטע.

* * *

ומצד נשותיהם, ה"ה: אדוני אבי הגאון מו"ה שלמה (2), היה

(7) חתן הגביר המפורסם בכל אפסים, דרחים ודמוקיר רבנן, הנקרא בפי כל: מה"ר צבי הירש פיעטרקוב.

* * *

ואביו, הגאון מוה"ר יששכר בעריש (3), היה

(8) חתן ארי שבחבורה, הגאון מוה"ר שמעון וואלף (שהובא ב'בית שמואל' סימן ט"ז ס"ק ו', בעל המחבר ספר כבוד חכמים וכבוד הבית).

* * *

ואביו, הגאון מו"ה שלמה (4), היה

(9) חתן הגאון מוה"ר יששכר בעריש,

(10) בהגאון רבן של כל בני הגולה מוה"ר יהושע העשיל,

(11) בהגאון מו"ה יעקב.

* * *

ואביו, הגאון מוה"ר יחיאל מיכל (5), היה

(12) חתן הגאון מו"ה אברהם,

(13) בהגאון מו"ה משה לבוב.

* * *

והגאון מוה"ר יששכר בעריש (9) בהגאון מוה"ר יהושע העשיל (10) הנ"ל, היה

(14) חתן הגאון מו"ה מרדכי יאליש.

* * *

ומוה"ר אברהם (12) במוה"ר משה לבוב (13) הנ"ל, היה

(15) חתן הגאון המקובל האלקי מו"ה נתן נטע בעל המחבר ספר 'מגלה עמוקות'.

* * *

ולמעלה מהם - קודש קדשים, זכותם יעמוד לי לנצח. אמן."

ה

"ישמח לבי גם אני" - שלא כ"דרך נגידי סוחרי עם"...

בשולי הפרק, מן הענין להביא את דברי האב והחזקת הגדול - הנגיד החסיד הגאון הצדיק ר' אלעזר זצ"ל - בשלהי הקדמתו לשו"ת "ברית אברהם" הנ"ל:

"והנה, דרך נגידי סוחרי עם, להסתחר ולאסוף הון, מה שאין בו שמחה ותכלית. אך אם כל מגמותיהם להחזיק בניהם לתלמוד תורה, ויגיע המסובב לדבר שיש בו שמחה, אז יש לו לשמוח גם בעניני קביצות הון. וזהו שנאמר 'אם חכם בני', ויאמר האומר, כיון דאין סוף לחכמת התורה, לא שייך בו שמחה, ואז מכל שכן שלא יצדק השמחה לאב בסיבת הדבר בקביצות הון. ואמר, דהאמת הוא, לא מבעיא שיש לך לשמוח במה שהשגת מעניני התורה, רק ד'ישמח לבי גם אני', שעסקתי במשא ומתן להחזיק אותך, והוא סיבה להמסובב, מכל מקום שייך בו גם כן שמחה. עד כאן דברי בני נ"י.

"והן עתה אודה לך אשר זכני לזה, מכל עסקי משא ומתן שעסקתי מימי לאסוף הון, הרביתי בהוצאות עבור בני שיחיה, מחמת שמיום עמדו על דעתו הסיר מלבו כל עסקי העולם, אך בתורת ד' חפצו, יהגה יומם ולילה. וברוך הקל שנתקיים בו ברכת חמי הגאון המפורסם המנוח מוה"ר צבי הירש זצלה"ה בעל המחבר ספר 'גאון צבי', שבירך קודם מותו לבתו - היא אשתי הראשונה הצנועה המנוחה ז"ל, והגיד לה בפה מלא, שהוא בטוח שיוולד לה בן שיאיר עיני ישראל בתורתו.

"וכפי כחי ועוצם ידי, הוצאתי עליו סך עצום ורב, שיוכל לעבוד עבודתו הקדושה מבלי מחסור דבר בעזה"י. וגם עתה, שעלה בדעתי להביא לבית הדפוס אחד מחיבוריו הנפלאים, עזרתי לו בכל כחי בסך עצום ורב לסיוע [ב]הוצאות הדפוס, כי רב הוא.

"ותפלה על העתיד, שזכות אבותי הקדושים יהיה בעוזרי ובתומכי נפשי לעת זקנתי, ולראות בהבראות גופו של בני המחבר נ"י, ויגמור שארי החיבור אשר תחת ידו, ועיני רואים לשמוח בשמחתו ושמחת יוצאי חלציו וחתניו ונכדיו הנעימים שיחיו, וגם שיזכני ד' לשמוח בשמחת שארי יוצאי חלציו מאשתי הראשונה ז"ל, ומיוצאי חלציהם - המה נכדי הנעימים שיחיו, וגם מיוצאי חלציו הקטנים - מאשתי השניה, שהיא ממשפחתי - מייחדי באבא ובאימא - (נוסף לזה, היא נכדת הגאון בעל 'בית שמואל' על 'אבן העזר'), ולא ימיש התורה מפי זרעי, וחתניי, וזרע זרעי, עד שיבא מורה צדק לעדתו." עכ"ל.

פרק רביעי

"תיקון קוראים" בשושלת היוחסין של הגה"ק רבי יעקב מאיר בידרמן מווארשא

א

משפחת רבי יעקב מאיר בידרמן

פתח דברינו האיר במאמר הקודם בפרק השני, אודות שושלת היוחסין של אחד מחתניו של כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"שפת אמת" מגור זי"ע, ה"ה הגאון הקדוש רבי יעקב מאיר בידרמן זצ"ל - מגדולי הרבנים בווארשא.

הגריי"מ בידרמן היה גם חותנו בזיווג שני של גיסו - בן חותנו - כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"אמרי אמת" מגור זי"ע, וגם חותנו בזיווג ראשון של בנו - כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"בית ישראל" מגור זי"ע. הוא היה זקינו - אבי אמו - של כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"פני מנחם" מגור זי"ע.

יחוסיהם של משפחות רבות בדורינו משתלשלות ועולות עד אבותיו וזקניו של רבי יעקב מאיר בידרמן. מהנודעים, משפחות "אדלר", "בון", ועוד רבים. [אחד מראשי המשפחה - רבי גבריאל דוד הכהן אדלר, נשא את מ' חנה מנוחה - שנפטרה בווארשא ביום כ"א בטבת שנת תרל"ט - אחותו של רבי יעקב דוד בידרמן מווישגראד דלהלן. וראה עוד ב"עטרת יהושע" שנדפס בבילגורייא בשנת תרצ"ו, עמוד ל"ב].

* * *

יחוס מפואר ביותר היה לו לרבי יעקב מאיר בידרמן. שלשלת יחוסו עולה למעלה בקודש עד לגדולי הרבנים והגאונים בדורות שלפניו, וראשם בגדולי ישראל נודעים ביותר, כמו: מרן האר"י הקדוש זי"ע, בעל ה"פני יהושע" זי"ע, הגאון הנודע רבי דוד לידא מאמסטרדם בעל ה"עיר דוד" זי"ע, הש"ך זי"ע, ועוד רבים.

במאמר הראשון, ראינו כיצד "יחוסו" בטעות את רבי יעקב מאיר בידרמן, כצאצא של הרבי ר' העשיל מקראקא זי"ע, ובכך העניקו לו סבא חדש...

* * *

ואגב. בצדק האירו והעירו רבים מן הקוראים היקרים הי"ו, אשר לאחר נישואיו עם בתו של מרן ה"שפת אמת" מגור זי"ע, "קיבל" רבי יעקב מאיר מחותנו יחוס מפואר ביותר, אשר ביניהם נמנה גם יחוס "אמיתי" עד הרבי ר' העשיל מקראקא זי"ע... [והדברים אמורים גם על היחוס המשובש עד בעל ה"מגיני שלמה" - ראה בפרק הבא].

בהזדמנות אחרת, נתייחס בס"ד לפירוט היחוס המפואר המשתלשל ועולה - פעמיים במספר - עד הרבי ר' העשיל מקראקא זי"ע, על ידי אבי אמו של חותנו - ה"ה הגה"ק רבי ברוך פרנקל תאומים מלייפניק בעל ה"ברוך טעם" זי"ע.

ב

שושלת היוחסין למשפחת בידרמן עד רבי דוד לידא

עיקרו של הפרק השני, עסק בבירור יחוסו הישיר - בן אחר בן - למעלה בקודש, על פי מה שנמסר בספרי היוחסין המצויים, עד הגאון המפורסם רבי דוד לידא מאמסטרדם בעל ה"עיר דוד".

הנה, אחד מגדולי ארץ בדורות עברו, היה "הרבני הנגיד מ' דוד מזסלב, בן של הרב המאור הגדול מ' פתחיה - שהיה אב"ד בילדותו בק' יאס, ואח"כ נתקבל לק' לוקאטש. הוא בן הרב הגאון מ' דוד לידא - אב"ד דק' אמשטרדם" - בעל ה"עיר דוד". [ציטוט מלשון בנו הגה"ק רבי יצחק מלעטשוב ב"ספר יוחסין" שנדפס בסוף חיבורו: כתבי הגר"י].

[הוא נזכר על ידי אביו בהוספותיו לספר "עיר דוד" [דף כ"א] של זקינו, בשמו וביחוסו: "מבני חביבי המופלג יניק וחכים מוהר"ר דוד שי". ובני חביבי הנחמד יניק וחכים התורני המופלג מוהר"ר דוד נר"ו, חתן הרב המאור הגדול מוהר"ר ישראל נר"ו אב"ד ור"מ דק"ק זסלב, חתן הרב הגאון הגדול מוהר"ר יצחק ז"ל אב"ד דק"ק בראד". כך גם בשער הספר "יד כל בו" שהדפיס ר' פתחי הנ"ל. ויש לציין, שנושא מרתק בפני עצמו מהווה גם יחוס חותנו של רבי דוד לידא עצמו - ה"ה ר' וואלף ר' יוזפס ז"ל מלבוב, אולם על כך בהזדמנות אחרת בע"ה].

והנה, מצאנו בספר "תפארת היהודי" בשם הגאון מהר"י מסעראצק - המונה ומפרט את יחוס משפחת אבותיו של הגה"ק רבי יעקב מאיר בידרמן מווארשא, ולפי דבריו הוא היה מיוצאי חלציו של רבי דוד מזסלב נכדו של ה"עיר דוד" הנ"ל - "בן אחר בן". כדלהלן:

א. הגאון הקדוש רבי יעקב מאיר בידרמן מווארשא.

ב. בן הגאון רבי נתן שלמה בצלאל בידרמן - אב"ד דק"ק לויביטש.

ג. בן הגאון רבי יעקב דוד בידרמן - אב"ד דק"ק קאזניץ וק"ק ווישיגראד - בעל הגהות המהרי"ד.

ד. בן הגאון רבי ישראל איסר בידרמן ממעזריטש.

ה. בן רבי בנימין ביינוש ממעזריטש.

ו. בן רבי דוד.

ז. בן רבי זיסקינד.

ח. בן רבי דוד מזסלב.

ט. בן רבי פתחיה.

י. בן רבי דוד לידא מאמסטרדאם - בעל ה"עיר דוד".

* * *

ברם, על פי גירסת הספר "אהל נפתלי" בשם הרב מסעראצק הנ"ל, לא היה רבי דוד מזסלב הנ"ל, "אביו" של רבי זיסקינד הנ"ל, כי אם "אחיו". ושניהם - רבי דוד מזסלב ורבי זיסקינד - שני "אחים גם יחד" המה, בניו של הגאון רבי פתחיה בנו של בעל ה"עיר דוד".

ג

"תרגיל" חוזר ב"מבחן השנים"...

כיצד נוכל לשפוט ולדעת עם מי הצדק?

לשם כך יצאנו בפרק הנ"ל לערוך את חשבון "מבחן השנים", אשר לפיו יכולנו לדעת בוודאות שהנכון כגירסת ה"אהל נפתלי". אלא שכאן נודע לנו - על פי עשרות התגובות אשר נערמו על שלחנינו - על שיבושים קלים שנפלו שם. ישר כחם של המעירים הרבים אשר "היו קוראים ומשתאים ונופלים" לסבך שנגרם בעקבות שיבושים אלו. משום כך "נשוב ונשנה פרק זה" - משולב ב"תיקון קוראים" - כאשר תחזינה עיני הקורא מישרים בס"ד.

ובכן. "בואו חשבון" - קוראים יקרים.

* * *

הנה, זאת אנו יודעים, שהגאון רבי דוד מזסלב ב"ר פתחיה - בן בנו של בעל ה"עיר דוד" מאמסטרדאם - הנ"ל, נפטר ביום ט"ז לחודש כסליו של שנת תקל"ו.

אם רבי זיסקינד העניק לבנו את השם "דוד" - כשם אביו רבי דוד מזסלב שנפטר רק בשנת תקל"ו, הרי לנו בוודאות שהבן הלזה "לא" נולד לו לפני שנת תקל"ו.

נכדו - בן בנו - **רבי בנימין ביינוש ממעזריטש** - לא נולד אם כן לאביו - **רבי דוד ב"ר זיסקינד** - לפני שנת תקנ"ד, שנת מלאת לו לכל הפחות י"ח שנים.

נינו - **רבי ישראל איסר ממעזריטש** - לא נולד אם כן לאביו - **רבי בנימין ביינוש** - לפני שנת תקע"ב, שנת מלאת לו לכל הפחות י"ח שנים.

בן נינו - **רבי יעקב דוד מווישגראד** - לא נולד אם כן לאביו - **רבי ישראל איסר** - לפני שנת תק"צ, שנת מלאת לו לכל הפחות י"ח שנים.

כיצד אם כן ביקשה האם את ברכתו של מרן **היהודי הקדוש** זי"ע שכבר עלה למרום לא פחות מחמש עשרה שנים קודם ללידת בנה הרך...

* * *

כסיעתא למסקנתינו, הוכחנו זאת גם מלשון ה"תפארת היהודי" הנ"ל, שניכר שם בעליל שטעות נשתרבה שם והכניסה את **רבי דוד מזסלב** לרשימת אבות המשפחה.

ומאחר ש**רבי דוד מזסלב ב"ר פתחיה** אינו "אביו" של **רבי זיסקינד**, כי אם "אחיו", מעתה, נפלה מאליו הקושיא של "מבחן השנים". שכן, מעתה כבר אינו בהכרח ש**רבי זיסקינד** ילד את בנו **רבי דוד** לאחר שנת תקל"ו בדווקא. שהרי גם אם "אחיו" **רבי דוד מזסלב** עדיין בחיי חיותו, הוא אינו אוסר בכך ל"אחיו" **רבי זיסקינד** להעניק לבנו שם כשמו של "דודו" של הרך הנולד - ה"ה **רבי דוד מזסלב ב"ר פתחיה** - אחיו של **רבי זיסקינד**.

מעתה, נתרחה לה כמו מאליה צפיפות השנים שבין בעל ה"עיר דוד" ועד ל**רבי ישראל איסר מפרשיסחא ובנו רבי יעקב דוד מווישגראד**.

ד

"מבחן" נוסף: "עדה המצבה"...

אלא שגם על כך תמהו רבים מן הקוראים. מאן יימר לן שלא התברכו הגאונים הנזכרים בילדיהם טרם מלאת להם "שמונה עשר לחופה", והרי מצאנו בימים ההם מעשים בכל יום ש"ילדו גם המה" לששה עשר ולשבעה עשר.

כמענה לכך, עלינו להקדים ולומר, שאת "מבחן השנים" ערכנו מתוך הסיפור שהעלינו במאמר הקודם, אודות ברכתו של **היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע** לאם הילד על רגליו העקומות, מעין "דון מינה ואוקי באתרא". ברם, גם לולא שהיינו נוקקים לסיפור המעשה הנ"ל, גם אז יכולנו להוכיח על פי "מבחן השנים" שהצדק עם הגירסא המוציאה את **רבי דוד מזסלב** משושלת היוחסין המשפחתית.

* * *

הא כיצד?

לך נא ראה קורא יקר בנוסח המצבה שעל קברו של **רבי יעקב דוד בידרמן מווישגראד** הנ"ל, כפי שנדפס ספר "נחלת עולמים" אות פ"ה:

"כבוד הרב הגאון הצדיק המפורסם בתורה ובחסידות צנא מלא ספרא נ"י פ"ה שלשלת היוחסין **כקש"ת מו"ה יעקב דוד זצללה"ה שהיה אבד"ק קאזניץ ובסוף ימיו היה אב"ד בק"ק ווישגראד**, בן הרב הגדול צדיק וחסיד מו"ה **ישראל איסר זצ"ל ממעזריטש דליטא**. נח נפשיה דרב בן חמשים וחמש שנים פה ק"ק ווארשא ביום ד' עשרים לחודש מנחם אב שנת תרכ"ג זי"ע תנצב"ה". עכ"ל המצבה.

* * *

אמור מעתה. אם **רבי יעקב דוד מווישגראד** - שנפטר בשנת תרכ"ג - היה בן חמשים וחמש שנים בפטירתו, הרי שהוא נולד לאביו **רבי ישראל איסר** בשנת תקס"ח.

והנה, גם אם כ"מחווה" למעירים היקרים הנ"ל נבצע הפעם "הנחה" מסויימת, ונעמיד את האב הצעיר בלידת בנו הראשון בשנת ה"שש עשרה" לימי חייו, גם אז לא יעמוד "אילן היוחסין" הזה ב"מבחן השנים".

שהרי, אביו - **רבי ישראל איסר ממעזריטש** - לא נולד אם כן לאביו - **רבי בנימין ביינוש** - לאחר שנת תקנ"ב, שנת מלאת לו לכל הפחות שש עשרה שנה.

זקיננו - אבי אביו - **רבי בנימין ביינוש ממעזריטש** - לא נולד אם כן לאביו - **רבי דוד ב"ר זיסקינד** - לאחר שנת תקל"ו, שנת מלאת לו לכל הפחות שש עשרה שנה.

אבי זקיננו - **רבי דוד ב"ר זיסקינד** - לא נולד אם כן לאביו - **רבי זיסקינד** - לאחר שנת תק"כ, שנת מלאת לו לכל הפחות שש עשרה שנה.

"וכאן הבן שואל", הכיצד זה ההין "אבי הבן" - **רבי זיסקינד** - להעניק לבנו הדרך הנימול בשנת תק"כ את השם "דוד" - כשם הסבא - אביו הדגול **רבי דוד מזסלב** - העומד כאן לפנינו בבריאיותו ובחיי חיותו... ואשר עלה למרום רק כעבור שש עשרה שנים - בשנת תקל"ו?

* * *

ואלא מאי? הנכון, כפי שהסקנו לעיל, ש**רבי דוד מזסלב ב"ר פתחיה** לא היה "אביו" של **רבי זיסקינד**, כי אם "אחיו". וכאמור לעיל, מעתה, נפלה מאליו הקושיא של "מבחן השנים".

שכן, מעתה כבר אינו בהכרח ש**רבי זיסקינד** ילד את בנו **רבי דוד** לאחר שנת תקל"ו בדווקא. שהרי גם אם "אחיו" **רבי דוד מזסלב** עדיין בחיי חיותו, הוא אינו אוסר בכך ל"אחיו" **רבי זיסקינד** להעניק לבנו שם כשמו של "דודו" של הדרך הנולד - ה"ה **רבי דוד מזסלב ב"ר פתחיה** - אחיו של **רבי זיסקינד**.

ומעתה, נתרבה לה כמו מאליה צפיפות השנים שבין בעל ה"עיר דוד" ועד ל**רבי ישראל איסר מפרשיסחא ובנו רבי יעקב דוד מווישגראד**.

פרק חמישי

יצירה חדשה... יחוס עד בעל ה"עיר בנימין" וחותנו זקיננו בעל ה"מגיני שלמה"...

א

חותנו של רבי פתחיה בן ה"עיר דוד" - במקורות

את הפרק השני אשר במאמר הקודם, חתמנו בציון כמה חידושי יוחסין במשפחת "בידרמן", העולים מעיון ב"ספר היוחסין" אשר בכתבי הגר"י הנ"ל. בספר היוחסין שהעלה שם המחבר, נכלל סדר יחוסו לגדולי ישראל ולמשפחות מיוחסות, הן מצד אביו, הן מצד אמו, והן מצד חותנו וחותנתו. מגילת יוחסין זו, שהיתה ספונה למעלה ממאתים שנה, מכילה חידושים מרתקים בשטח חקר היוחסין, חידושים מעניינים השופכים אור על תולדות ויחוסיהם של משפחות חשובות בישראל, וכפי שכבר הרחבנו אודות כמה מהם בין מאמרי "ויתלדו".

בהמשך, התמקדנו שם בפרטי יחוסו מצד חותנו של זקיננו - אבי אביו - ה"ה הגאון **רבי פתחיה בן בעל ה"עיר דוד"**, אשר - כאמור - מדברי הגאון **מסעראצק** למדנו שהוא נמנה על אבות אבותם של ראשי משפחת "בידרמן" המעטירה, וכפי שפירטנו לעיל.

* * *

ובכן. אלה דברי המחבר שם: "אדוני אבי הרבני הנגיד מ' דוד מזסלב, בן של הרב המאור הגדול מ' פתחיה - שהיה אב"ד בילדותו בק' יאס, ואח"כ נתקבל לק' לוקאטש. הוא בן הרב הגאון מ' דוד לידא - אב"ד דק' אמשטרדם.

"הגאון ר' דוד לידא אב"ד מאמשטרדם, הוא נכד הגאון המחבר ב"ח [ה"ה הגאון רבי יואל סירקיש מקראקא - בעל ה"בית חדש". נא"ו], ונכד הגאון המחבר 'תורת חיים' [ה"ה הגאון רבי אברהם חיים שור אב"ד דק"ק סאטנב ובעלזא, שהיה חתנו של רבי אברהם מייזליש - מחותנו של הרמ"א, וכמו שנודע לאחרונה במגילת היוחסין של חותנו של הש"ך מכתב יד. נא"ו]. כן כתוב ב'מגילת סתרים' בשער. [ה"ה אחד מחיבוריו המופלאים של בעל ה"עיר דוד". נא"ו]. ובן שני של הגאון הנ"ל, הרב המאור הגדול מ' נתן - אב"ד דק' אזירוב, ובנו של ר' נתן - הוא אב"ד בפרעשבורג.

[כאן יש לציין את הערת הקוראים ובצדק, אשר בהכרח לא נכתבה פיסקא זו על ידי המחבר עצמו, שכן מהדורת הספר "מגילת סתרים" הנ"ל נדפסה בשנים שלאחר פטירתו של מחבר הספר כתבי הגר"י. ואכן, עורכי הספר מציינים שפיסקא זו נכתבה כהערה צדדית, אך כנראה שהם לא הבחינו שאין זה בכתב ידו של המחבר. בהזדמנות אחרת נרחיב בס"ד בחקר יחוסו של בעל ה"עיר דוד" עד הב"ח וה"תורת חיים", בד בבד עם חקר יחוסו של רב נוסף בדורו, ואף הוא מרבני אמשטרדם, אשר גם עליו נכתב יחוס זהה, ה"ה הגאון רבי אריה לייב ב"ר דוד קאלישער].

* * *

ועתה ניתנה ראש ונשובה לדברי כותב היוחסין הנ"ל: "הרב פתחיה הנ"ל, הוא חתן החרף הגביר ר' איצק ר' אשרש [אשר'ס. נא"ו] מרישא, והוא בן הגאון מ' זלמן אב"ד מווינא, והוא בן הגאון מ' בנימין אב"ד מדעסא - בעל מחבר 'משאת בנימין'.

כאן כתבנו בפרק הקודם, בהערה מוסגרת: "יש לדון בזהותו של גאון זה, ואכה"מ לכך, ועוד חזון למועד אי"ה".

ב

רבי בנימין מדעסוי או מלוקאטש? בעל ה"עיר" או בעל ה"משאת"?

אלא שרבים מן הקוראים היקרים הי"ו לא וויתרו, וטרחו ופתחו את הספר כתבי הגר"י, ושם הם מצאו את תולדותיו של הגאון הלזה פרושים כשמלה בהערות העורכים למטה מחוט הסיקרא, ומשום כך "המה ראו וכן תמהו" - וכי מה מקום יש כאן עדיין לדון ולפלפל? הכי אין הדברים מחוורים וברורים כל צרכם?

ובכן. להלן ניווכח שאין הדברים פשוטים כלל, ושוב שנית נלמד בעצמינו כיצד ניראים "פירות מתוקים" הגדלים ב"אילנות יוחסין" אשר אין "אמת המים" עוברת תחתם... [וכפי הנמשל מן המשל הנפלא - שהעלינו במאמר הקודם].

לא נוכל להזכיר במסגרת זו את שמותיהם של עשרות המגיבים למאמר הקודם, אשר בסיעתא דשמיא זכינו שלא ניתן לפורטם כי רבים הם. אך שנים מהם נזכיר כאן בגלוי, ובסתר - נוסף גם את המעיר השלישי הטוב ומטיב. "ראשון לציון הנה" הינו הרב מרדכי וואקסמאן מברוקלין נ"י, אשר העשיר אותנו בדיעות מחכימות בלונ"ח. ו"הן שני להשלים - לו להחבירה" ידידי היקר הרב חיים מנחם מענדל גוטמאן מירושלים עיה"ק, מבקיא תולדותיהם של חכמי אמשטרדם לדורותיהם. ובא יבוא השלישי ברמיזא דחכמתא - ה"ה ידידינו היקר והטוב, החפץ בעילום שמו הטוב, הבוח'ר מדרכ'י המסוב'ין במטות'א לב'ן, בחומ'ש ומשנ'ה ונוע'ם אלימל'ך לשו'ם הב'ן, ישר כוחו וחילו, ותשואות חן לו.

* * *

עורכי הספר העירו על הקטע הנזכר, שיש לשנות ולתקן. "עיר בנימין", כך צריך לומר - לדבריהם, ולא: "משאת בנימין". דהיינו: "הרב פתחיה הנ"ל, הוא חתן החרף הגביר ר' איצק ר' אשרש [אשר'ס. נא"ו] מרישא,

והוא בן הגאון מ' זלמן אב"ד מווינא, והוא בן הגאון מ' בנימין אב"ד מדעסא - בעל מחבר 'עיר [ולא: משאת] בנימין'.

* * *

מעתה, "נוצר" לנו יחוס מחודש, הנמשך ועולה עד הגאון בעל ה"עיר בנימין" מדעסוי, שהיה חתן חתנו של הגאון הנודע רבי יהושע חריף מקראקא בעל ה"מגיני שלמה" זי"ע, וכנכתב בשער חיבורו של ה"עיר בנימין". הפלא ופלא. שימו לב:

- א. הגאון הקדוש רבי יעקב מאיר בידרמן מווארשא.
- ב. בן הגאון רבי נתן שלמה בצלאל בידרמן - אב"ד דק"ק לויביטש.
- ג. בן הגאון רבי יעקב דוד בידרמן - אב"ד דק"ק קאזניץ וק"ק ווישיגראד - בעל הגהות המהרי"ד.
- ד. בן הגאון רבי ישראל איסר בידרמן ממעזריטש.
- ה. בן רבי בנימין ביינוש ממעזריטש.
- ו. בן רבי דוד.
- ז. בן רבי זיסקינד.
- ח. בן רבי פתחיה - בנו של ה"עיר דוד".
- ט. חתן רבי יצחק - המכונה: ר' איצק ר' אשר'ס - מרישא.
- י. בן הגאון רבי שלמה זלמן - אב"ד דק"ק ווינא [או: ווילנא - כפי התיקון שם].
- יא. חתן הגאון רבי בנימין וואלף ב"ר שמואל דרשן - בעל ה"עיר בנימין" מדעסוי.
- יב. חתן רבי אברהם הלוי סג"ל.
- יג. חתן הגאון הנודע רבי יהושע חריף מקראקא בעל ה"מגיני שלמה" זי"ע.

ג

אם אינו ענין ב"דעסוי" כלך לך ל"לוקאטש"...

מדוע ערכו את ה"תיקון סופרים" הלזה?

ובכן, "טעמם ונימוקם עמם" שם בהערות. שכן, לטענתם, לא מצאנו שהגאון הנודע רבי בנימין אהרן סלניק בעל ה"משאת בנימין" שימש בימי חייו כרב העיר דעסוי!

ולא עוד, אלא שבין רושמי תולדותינו לא מצאנו לו לבעל ה"משאת בנימין" הנודע - בן בשם "רבי שלמה זלמן מווינא"!

ותו, שהרי בעל ה"עיר בנימין" אכן שימש ברבנות העיר "דעסוי", אם כי שמו הטוב יצא לתהילה על שם עיר רבנותו העיקרית: "לוקאטש".

ויתירה מזו, העולה על כולנה, שאכן מצאנו שהיה לו לבעל ה"עיר בנימין" - ה"ה הגאון רבי בנימין זאב ב"ר שמואל דרשן מדעסוי - בן בשם: "רבי שלמה זלמן מווינא"!!!

* * *

האם יש מה להוסיף על כך? האם שייך כלל לשלול ראיות כה מופלאות על טעות "קטנה" בלבד, "משאת" במקום "עיר", כאשר הטעות מזדקרת מאליה למול עיני הקורא הישר?

ברם. למען האמת, עלינו להשאיר את הגירסא על כנה, וללמוד כאן על דמות חדשה לגמרי, דמות שלא ידענו עליה עד כה: **רבי בנימין מדעסוי בעל "עיר בנימין"**!
לעניות דעתנו, אין כאן טעות כלל. ולהלן - ההוכחות לכך בס"ד.

* * *

נתחיל בראיה האחרונה של המעירים בכתבי הגר"י. ידוע לנו שהיה לו לבעל ה"עיר בנימין" בן בשם "רבי שלמה זלמן מווילנא". אולם, כאשר אך ננסה לעקוב אחר ה"מקור" לידיעה זו, ניווכח מיד ב"גלגל החוזר"...
מקור הידיעה הוא מרשימות **הגאון מסעראצק** הנ"ל ב"הפסל", אשר בנה את דבריו על... מגילת יוחסין שלפנינו... לאחר שגם הוא ראה את כתב היד דנן, וכן את מגילת ה"שפתי צדיקים" דלהלן, וכנראה שהוא הבין מיד שיש כאן טעות, והיה ברור לו מאליו שיש לשנות ולתקן. לא "משאת" אלא "עיר"...
ולא עוד, אלא שהוא מבקש להפוך את **רבי זלמן מווין** - או: **מווינא**, ל**רבי שלמה זלמן מווילנא** הנזכר בספר הנדיר "קהלת יעקב" - שנדפס בזאלקאווא בשנת תק"ט - מאת **רבי יעקב ב"ר שמעי' מווילנא**.

ויציין. כבר מלתינו אמורה, שה**הגאון מסעראצק** ראה את כתב היד של כתבי הגר"י טרם הדפסתו, [וכן את מגילת היוחסין שנדפס ב"שפתי צדיקים" - הוזהה מאוד בתוכנו לכתבי הגר"י - אם כי בשינויים רבים], וכפי שהוכחנו בעבר שכתב היד הסתובב בין החוקרים, והם העתיקו משם דברים חדשים שלא ידענו את מקורותיהם עד לאחר שהספר נגאל מכתב היד, ונדפס ברוב פאר והדר על ידי אחד מצאצאיו החשובים **למשפחת אנשין**.

* * *

אלא שכאשר אנו מדברים על תיקון של **הגאון מסעראצק**, אנו חייבים להתייחס לדבריו בכובד ראש, ולמרות השיבושים הרבים שנפלו ברשימותיו, אנו חייבים לחקור אחר טעמיו ונימוקיו השמורים עמו בלבם ולמרות שלרוב הוא לא העלה אותם על הכתב.

וכל כך למה? משום שה**הגאון הנ"ל** היה גאון ובקי עצום, ובעל זכרון אדיר, אשר לנגד עיניו עברו מאות ואלפי חיבורים וכתבי יד, ומהם שאב את ידיעותיו שהעלה על הכתב בכל ימי חייו.

ואכן, לאחר ש"ילפינן חיפוש מחיפוש", זכינו בס"ד לגלות את הלך מחשבתו של **הגאון מסעראצק** ב"תיקון טעות" שערך שם. תיקונו התבסס על מה שמצא בחיבורו של בעל ה"עיר דוד" עצמו, המזכיר אכן בספרו זה את **הגאון בעל ה"עיר בנימין" מלוקאטש-דעסוי** - בתואר: "מחותני"!

לך נא ראה קורא יקר בספר "עיר דוד" [דף י"ד, טור ב', אות ס"ו], המביא את **"מה ששמעתי מפי מחותני חביבי הרב הגדול מוהר"ר וואלף אב"ד דק"ק לוקאטש"** - הלא הוא **הגאון רבי בנימין זאב וואלף בעל ה"עיר בנימין" שהיה אב"ד דק"ק לוקאטש וק"ק דעסוי** ועוד. פשוט ביותר. "מחותני", חותנו זקינו של בנו **רבי פתחיה!!!**

* * *

ואגב. בעל ה"לתולדות הקהלות בפולין" - **הגאון רבי צבי הירש הורוויץ מדרעזין**, וכן **הרב אברהם אבא אייזנער** - **מבני בניו של ר' פתחיה הנ"ל** - בחיבורו **לתולדות רבי דוד לידא**, נפגשו כנראה גם הם בלשונו של בעל ה"עיר דוד" המכנה את **בעל ה"עיר בנימין" מלוקאטש ומדעסוי** בשם: "מחותני", ומשום כך הם הבינו בפשטות **שרבי פתחיה** בנו, היה חתנו של **בעל ה"עיר בנימין"**. פשוט ביותר... קיצור דרך!

ד

כיצד יתכן שרבי בנימין מדעסוי "שכח" מקיומו של בנו אשר בווינא?!

והנה, הרי כלל הוא בידינו: **"לא מצינו אינו ראייה"**. מדוע - אם כן - לא נקבל לכאורה את דברי הסבורים שאכן **רבי שלמה זלמן מווילנא** הוא בנו של **בעל ה"עיר בנימין" מלוקאטש ומדעסוי**, והרי בכך נבין כראוי את דברי כותב היוחסין בכתבי הגר"י, ובכך גם נבין כיצד הוא היה "מחותני" של בעל ה"עיר דוד", והכל על מקומו יבא

בשלום?

ברם, דבר זה נשלל לחלוטין משני טעמים, "איבעית אימא קרא" - מפיו ומפי כתבו של בעל ה"עיר בנימין" עצמו, ו"איבעית אימא סברא" - כפי שנראה כאן בהמשך בע"ה.

* * *

ראשית, מסברא. שכן הדברים עומדים בדוחק גדול ב"מבחן השנים". ונציין זאת בקצרה. אם בעל ה"עיר דוד" נפטר בשנת תנ"ז, והוא כבר קורא לו לבעל ה"עיר בנימין": "מחותני", הרי שכבר בשנים אלו נשא רבי פתחיה בנו, את נינתו [!] של בעל ה"עיר בנימין". צא וחשוב מעתה בן כמה היה בעל ה"עיר בנימין" - שכבר זכה להשיא את נינתו בשנת תנ"ג - עשרים ושמונה שנים לאחר מכן, בשנת פטירתו - שנת תפ"א...

לא שמענו ולא ראינו בשום מקום שהוא היה ישיש מופלג כל כך... [גם אם נצמצם מאוד את שנת לידתם של כל הדורות שבאמצע, ונהפוך אותם ל"הורים צעירים" מאוד בלידת ילדיהם הראשון, עדיין נגיע לישישות מופלגת באותם הימים, לא פחות מבן תשעים וחמש שנים...].

* * *

והיה, אם יתעקש המתעקש ויאמר, שרבי פתחיה - שהוסיף קטעים משלו לספרו של אביו ב"עיר דוד" - הוא זה שכותב על בעל ה"עיר בנימין" את הכינוי: "מחותני", מאחר שהוא היה זקינו של חמיו, ומעתה אין לנו כל ראייה שזה נכתב בשנת תנ"ג, ואז אין לנו כאן בעיית צפיפות שנים.

אף אנו נשיב לו במענה אחר - מפיו של בעל ה"עיר בנימין" עצמו. והרי כבר אמרנו: "איבעית אימא קרא". ובכן, רבי בנימין מדעסוי ולוקאטש בעל ה"עיר בנימין" עצמו, עומד ומעיד בפנינו שלא היה לו כלל בן בשם: רבי שלמה זלמן!!!

הא לך לשונו בהקדמתו לספרו הנ"ל: "מן השמים תרתני יחבו לי אשר חנן אלקים עבדו... בניי מחמדי שניי דודאי תאנים תנאים - הרב המופלג כמהר"ר יהודע נר"ו אב"ד ור"מ דק"ק וואלטש ואגפיי, יוהשניי החסיד הרב המופלג כמהר"ר נפתלי הירץ אב"ד ור"מ דק"ק פילא..."

האם שכח רבי בנימין מדעסוי שהיה לו גם בן "שלישי" בשם ר' זלמן?!

ה

סיכום - סדר היוחסין הנכון והמדויק

- א. הגאון הקדוש רבי יעקב מאיר בידרמן מווארשא.
- ב. בן הגאון רבי נתן שלמה בצלאל בידרמן - אב"ד דק"ק לויביטש.
- ג. בן הגאון רבי יעקב דוד בידרמן - אב"ד דק"ק קאזניץ וק"ק ווישיגראד - בעל הגהות המהרי"ד.
- ד. בן הגאון רבי ישראל איסר בידרמן ממעזריטש.
- ה. בן רבי בנימין ביינוש ממעזריטש.
- ו. בן רבי דוד.
- ז. בן רבי זיסקינד.
- ח. בן רבי פתחיה - בנו של ה"עיר דוד".
- ט. חתן רבי יצחק - המכונה: ר' איצק ר' אשר'ס - מרישא.
- י. בן הגאון רבי שלמה זלמן - אב"ד דק"ק ווין.
- יא. חתן הגאון רבי בנימין מדעסוי - בעל מחבר ספר "משאת בנימין".

נפתלי אהרן וקשמיין
המאגר העולמי לכתבי היוחסין
פקס: 076-5-104905
דוא"ל: 0765104905@bezeqint.net

אין אנו יודעים מי הוא גאון זה מדעסוי, ואם חיבורו "משאת בנימין" נדפס או נותר בכתובים. וכן אין אנו יודעים לא את שם אביו ולא את שם חותנו.

* * *

לאחר שהסרנו מאילנו של רבי יעקב מאיר בידרמן גם את יחוסו אל הגאון הנודע רבי יהושע חריף מקראקא בעל ה"מגיני שלמה" זי"ע, שומה עלינו לציין גם כאן, אשר לאחר נישואיו עם בתו של מרן ה"שפת אמת" מגור זי"ע, "קיבל" רבי יעקב מאיר מחותנו יחוס מפואר ביותר, אשר ביניהם נמנה גם יחוס "אמיתי" עד בעל ה"מגיני שלמה" זי"ע...

למשלוח תגובות, הארות והערות, בירורים,
"מגילות יוחסין" - וכו', על פי הכתובת דלהלן.

לא נוכל להתייחס למכתבים הנשלחים
ללא שם מלא, ומספר טלפון.

המאגר העולמי לכתבי היוחסין
רבי ינאי 56/12 רובע ז' אשדוד
פקס: 076-5104905

שימו לב לכתובת הדוא"ל החדשה:
0765104905@bezeqint.net